

**ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ
СКОТАРСТВА**

УДК 636.2.053.055:591.543.4

**РОЗВИТОК І ВІДТВОРЮВАЛЬНІ ЯКОСТІ РЕМОНТНИХ
ТЕЛИЦЬ ЗА РІЗНИХ СЕЗОНІВ НАРОДЖЕННЯ**

Фадєєнко Я.Ю., аспірант*[©]

Інститут тваринництва НААН України, Харків

***Анотація.** Приведено результати досліджень ретроспективних даних за 2005-2014 роки на поголів'ї корів української чорно-рябої молочної породи в ДГ «Гонтарівка» Інституту тваринництва НААН щодо аналізу ефективності вирощування та відтворювальної здатності телиць народжених у різні сезони року. Встановлено, що телиці, які народжені взимку вірогідно перевищували за живою масою, як при народженні, так і у 18-місячному віці своїх одноліток, народжених влітку. Вік їхнього запліднення становив 16,7 місяців, розтелення – 25,7 місяців, що на місяць менше проти телиць народжених влітку. Різниця між телицями народженими весною та восени була не вірогідною.*

***Ключові слова:** телиця, жива маса, середньодобовий приріст, вік осіменіння, вік отелення, сезон року.*

Актуальність досліджень. Молочне скотарство є однією з провідних галузей тваринництва, але його ефективність знаходиться на дуже низькому рівні. Одним з основних факторів, які сприяють формуванню високої продуктивності у корів молочного типу на рівні 6-8 тис. кг молока за рік, є тільність ремонтних телиць у більш ранньому віці у 15-16 міс, що гарантує досягнення живої маси при осіменінні 380-400 кг. та 500-550 кг при розтеленні у 24-25 міс. [1,2].

В усіх категоріях господарств України за останні роки простежується чітка щорічна тенденція збільшення виробництва молока у літні місяці року у 1,5 – 2 рази проти зимових, тобто, сезонний характер розтелення корів та виробництва молока. Так, на травень, червень і липень припадає 32,7 % отелень корів, а на січень, лютий та березень – 17,7 %, або у 2 рази менше [3].

Метою досліджень було визначити вплив сезону народження на інтенсивність росту, розвитку ремонтних телиць, їх відтворювальну здат-

* Науковий керівник доктор с.-г. наук Михальченко С.А.

© Фадєєнко Я.Ю., 2016

ність.

Матеріали та методи досліджень. На основі ретроспективних даних за 2005-2014 роки на поголів'ї корів української чорно-рябої молочної породи проведено дослідження в ДГ «Гонтарівка» Інституту тваринництва НААН України.

Для цього сформовані 4 групи теличок по 15 голів в кожній.

I група (осінь) – народження теличок в жовтні-листопаді місяці;

II група (зима) – народження теличок в січні-лютому місяці;

III група (весна) – народження теличок в березні-квітні місяці;

IV група (літо) – народження теличок в червні-липні місяці.

Результати досліджень. Умови утримання у всіх групах були однаковими, повноцінність годівлі також знаходилась на однаковому рівні у відповідності до деталізованих норм годівлі для вирощування корів-первісток живою масою 500-550 кг.

В результаті проведених досліджень (табл. 1) встановлено, що жива маса теличок при народженні найвищою була взимку – 37,5 кг, що вірогідно більше проти телят, які народилися влітку на 5,5 % та не вірогідно від народжених весною на 3,8 %. Жива маса телиць I групи, які народилися восени більше проти III групи на 2,9 % ($0,90 < P < 0,95$) різниця не вірогідна, але спостерігається тенденція та більше проти IV групи на 4,7 % і різниця вірогідна. Різниця між III і IV та I і II групами не вірогідна і склала 1,6 % та 0,8 % відповідно.

Жива маса телиць у всі вікові періоди найбільшою була у II групі, які народилися взимку, що вірогідно більше (на 4,3-9,7 %) відносно телиць IV групи, які народилися влітку. Вірогідну різницю також встановлено між тваринами I та IV груп – 3,1-7,1 %. А різниця між III і IV групами не вірогідна і склала 0,9-3,1 %.

Таблиця 1

Вікова динаміка живої маси телиць за різних сезонів народження, кг ($M \pm m$; $n=15$)

Вік телиць, міс.	Група			
	I	II	III	IV
При народженні	37,2±0,53*	37,5±0,62*	36,1±0,60	35,1±0,78
6 місяць	167,3±3,40*	170,2±4,02*	163,14±3,40	155,2±3,53
9 місяць	233,1±5,29*	240,4±5,53*	221,7±6,61	216,7±5,94
12 місяць	293,8±6,45*	300,9±7,30*	279,8±5,87	274,3±9,42
15 місяць	352,8±8,0*	362,0±8,1*	342,6±9,03	338,7±12,41
18 місяць	414,5±9,07*	422,2±9,45*	410,2±10,83	396,3±13,29

Примітка: * $P > 0,95$

Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини

Аналіз середньодобових приростів показав, що у період від народження до 18-місячного віку найбільшими вони були у телиць, які народилися взимку – 725,9 г, а найменшими – 681,5 г – у телиць, які народилися влітку, тобто вірогідно менше на 6,5 % проти перших ($P < 0,95$). Телиці народжені восени вірогідно перевищували своїх одноліток народжених влітку на 4,4 % ($P < 0,95$), та не вірогідно весняних – на 0,9 %.

Аналіз відтворних якостей телиць (табл. 2) показав, що жива маса телиць при осіменінні в усіх групах була приблизно однаковою, тому що оптимальною живою масою при першому осіменінні телиць чорно-рябої української молочної породи є 385 кг, проте рекомендований вік осіменіння повинен бути найменшим і знаходитися в межах 16-18 міс. Проте найбільша жива маса була у телиць II групи, які народилися взимку – 391,6 кг, а найменшою у III групі, які народилися весною – 385,2 кг та влітку – 387,3 кг.

Вік осіменіння телиць, які народилися восени вірогідно був меншим на 13 днів відносно аналогів IV групи та не вірогідно – проти телиць III групи. Різниця між тваринами III і IV груп була не вірогідною – 1,8 %. Вік телиць при осіменінні вірогідно найменшим був у телиць II групи проти народжених взимку – на 41 день та відносно III групи на 22 дні (4,15 %), але не вірогідно менше на 1,8 % відносно I групи.

Таблиця 2

Відтворні якості телиць за різних сезонів народження, ($M \pm m$; $n=15$)

Показник	Група			
	I	II	III	IV
Жива маса при осіменінні, кг	388,9 $\pm 5,09$	391,6 $\pm 4,82$	385,2 $\pm 8,58$	387,3 $\pm 4,25$
Вік при осіменінні: днів	521,3 $\pm 10,94$	502,4 $\pm 7,06^*$	524,9 $\pm 9,77$	543,6 $\pm 9,01^*$
місяців	17,38 $\pm 9,82$	16,7* $\pm 7,74$	17,5 $\pm 8,89$	18,1 $\pm 10,12^*$
Жива маса при отеленні, кг	506,5 $\pm 9,62$	519,7 $\pm 7,33^*$	498,4 $\pm 4,70^*$	497,0 $\pm 6,60^*$
Тільність, дн.	278 $\pm 3,21$	282 $\pm 2,61$	276 $\pm 2,93$	274 $\pm 2,04$
Вік при отеленні: днів	799,3 $\pm 12,39$	784,4* $\pm 8,07$	800,8 $\pm 10,29$	808,6* $\pm 8,46$
місяців	26,2 $\pm 10,28$	25,7 $\pm 8,63^*$	26,3 $\pm 10,42$	26,5 $\pm 7,45^*$

Примітка: * $P > 0,95$

Жива маса при отеленні найбільшою була у первісток зимового народження (II група) – 519,7 кг, що вірогідно перевищувало одноліток з III

та IV груп на 4,1 та 4,5 % та не вірогідно – I групу (2,5 %).

Тривалість тільності у тварин всіх груп суттєво не відрізнялася і склала 274-282 дні. Відповідно вік первісток при першому отеленні найменшим був також у II групі (784 дні), що вірогідно менше на 24 дні, ніж у IV групі тварин. Різниця між тваринами інших груп була не вірогідною.

Висновки

За результатами проведених досліджень встановлено, що найбільш ефективним є вирощування ремонтних телиць української чорно-рябої молочної породи, які народилися взимку. Вони досягли найбільшу інтенсивність росту до 18-місячного віку, що сприяло більш ранньому їх осіменінню за умови досягнення оптимальної живої маси – 422 кг. Найнижча інтенсивність росту встановлена у телиць, які народилися влітку, відповідно і більш пізніє їх осіменіння – на один місяць пізніше проти зимових аналогів.

Література

1. Рубан Ю.Д. Технологія виробництва молока і м'яса: Монографія / Ю.Д. Рубан, С.Ю. Рубан. – К.: Видавничий центр «Академія», 2011. – 392 с.
2. Федорович В. Відтворювальна здатність корів молочних та комбінованих порід за віком / В. Федорович // Тваринництво України. – № 1-2. – 2015. – С. 18-24.
3. Статистичний збірник: Сільське господарство України за 2014 рік / Відп. за вип. Прокопенко О.М. – К.: Держстат України, 2015. – 386с.

РАЗВИТИЕ И ВОСПРОИЗВОДИТЕЛЬНЫЕ КАЧЕСТВА РЕМОНТНЫХ ТЕЛОК РАЗНЫХ СЕЗОНОВ РОЖДЕНИЯ

Фадеев Я.Ю., аспирант

Институт животноводства НААН Украины, Харьков

Аннотация. Приведены результаты исследований ретроспективных данных за 2005-2014 годы на поголовье коров украинской черно-пестрой молочной породы в ОХ «Гонтаровка» Института животноводства НААН Украины по анализу эффективности выращивания и воспроизводительной способности телок, рожденных в разные сезоны года. Установлено, что телки, рожденные зимой, достоверно превышали по живой массе, как при рождении, так и в 18-месячном возрасте своих ровесниц, рожденных летом. Возраст их оплодотворения составил 16,7 месяцев против 17,8 – у летних телок. Разница между телками, рожденными весной и осенью была не вероятной.

Ключевые слова: телка, живая масса, среднесуточный прирост, возраст осеменения, возраст отела, сезон года.

DEVELOPMENT OF THE I REPRODUCTIVE QUALITIES HEIFERS
DIFFERENT SEASONS OF BIRTH

Fadeenko Y.U., a graduate student, Institute of animal Science, Kharkiv

Summary. The results of studies of historical data for the years 2005-2014 the number of cows in the Ukrainian Black Pied dairy breed in EP "Gontarovka" Institute of Animal NAAS of Ukraine to analyze the efficiency of breeding and reproductive ability of heifers born in different seasons of the year. It is established that heifers born in winter were significantly higher than on live weight, both at birth and at 18 months of age their peers who were born in the summer.

Significant difference is also set between animals was born autumn and summer, and the difference between the spring and autumn was not likely.

Live weight at the first insemination probably more to 8,2 % in heifers born in winter and fall by 4,2 % compared to the summer.

The insemination age heifers born in winter was 16,7 months about 17,8 – born in the summer. The difference between heifers born in spring and autumn was not likely.

The duration of pregnancy in animals of all groups did not differ significantly and amounted to 274-282 days. Accordingly, the age of the heifers at first calving was also the lowest in group II (784 days), which was significantly less than for 24 days than in the IV group of animals. The difference between animals of the other groups was not significant.

Key words: calf, live weight, average daily gain, age insemination , age cows calving, season.
